

כלי מחקר זה נלקח מתוך מאגר **כלי המחקר** של מחקרי קרן שלם התומכת במחקר שמטרתו שיפור איכות החיים של אנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית והסובבים אותם.

כל המעוניין להשתמש באחד מכלי מחקר מתבקש לפנות לחוקר שערך את המחקר הרלבנטי ולוודא את אישור השימוש בכלי מבחינת זכויות יוצרים.

לקרן שלם אין זכויות על הכלים המוזכרים באתר זה.

🌀 **שם הכלי:** סקר שוק לבחינת הערך החברתי של "עסקים חברתיים" בעיני לקוחות בתי הקפה

🌀 **פותח בשנת:** 2020 **על ידי:** פרופ' עודד לוונגר, על בסיס שאלון של גדרון ואבו (2014).

1	מטרת הכלי	זיהוי תפיסות והמשגות של לקוחות פוטנציאליים לגבי עסקים המספקים ערך חברתי בכלל ועבור אנשים עם מוגבלות שכלית בפרט, ולאחר מכן, בחינת תהליכי קבלת החלטות של לקוחות פוטנציאליים תוך אפיון אשכולות הלקוחות הקיימים.
2	סוג כלי המחקר	שאלון.
3	אוכלוסיית היעד	לקוחות בתי קפה
4	אופי הדיווח	דיווח עצמי.
5	מבנה הכלי	בשלב א': ראשית שאלנו את המשיבים האם חשוב להם שעסקים יספקו ערך חברתי על סקלה בין 1-10 (1- לא חשוב כלל, 10- חשוב מאד), ובקשנו להסביר מדוע. לאחר מכן, העמקנו ובחנו את תפיסותיהם של המשיבים כלפי ארגונים המשלבים תעסוקתית אנשים עם מש"ה בעולם העבודה, וכיצד נתפס שילוב תעסוקתי כערך המסופק לאוכלוסייה זו ביחס לסוגי ערך חברתי אחרים. לשם כך, תארנו מספר בתי קפה המייצרים סוגים שונים של ערך חברתי: בית קפה המכשיר ומעסיק אנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית, בית קפה התורם ארוחות חמות להוסטל לאנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית, בית קפה התורם אחוז מהכנסותיו להוסטל בו דרים אנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית, בית קפה הרוכש את פולי הקפה מהמגדלים והיצרנים בתנאי סחר הוגן, בית קפה המנוהל בתהליך ייצור ידידותי לסביבה, ובית קפה הפועל כסניף ברשת בפריסה ארצית. קבענו כי מחירה של כוס קפה הפוך קטן ברשת בית קפה מוכרת בפריסה ארצית הוא 10 ש"ח, כמחיר ייחוס, ובקשנו מהמשיבים לציין כמה היו מוכנים לשלם עבור כוס קפה בכל אחד מבתי הקפה המספקים ערך חברתי. מחיר הוא גורם חשוב בהקשר זה שכן הוא מאפשר ללמוד על תפיסת הערך של המשיבים כלקוחות

		פוטנציאליים, ולהבין כיצד הם מעריכים סוגים שונים של ערך חברתי האחד בהשוואה לשני. בשלב ב': על מנת ללמוד על תפיסות משיבים לגבי עסקים המשלבים אנשים עם מוגבלות ערכנו מחקר מקדים במהלכו בקשו מהמשיבים לציין את השיקולים המעורבים בקבלת החלטות לרכוש מבתי עסק שונים המשלבים ערך חברתי. רשימת השיקולים כללה הן תכונות חברתיות (בית הקפה יוצר שינוי חברתי, מוניטין בית הקפה, הזדהות עם ערכי בית הקפה, מטרת בית הקפה) והן תכונות עסקיות (טעם קפה/ארוחת הבוקר, מחיר קפה/ארוחת הבוקר, איכות הרכיבים, מגוון המנות, אווירה, מוניטין, ניהול, ניקיון, מהירות, אדיבות השירות). ממצאי המחקר המקדים סייעו בבניית שאלון, במסגרתו תוארו שלושה בתי קפה המספקים סוגים שונים של ערך חברתי על פי ההמשגה שהציע גדרון (2014): 1- תוצאות - בית קפה התורם לאנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית (להלן קפה תורם) 2- תהליך - בית קפה המעסיק ומכשיר אנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית (להלן קפה משלב) 3- תפוקות - בית קפה בתנאי סחר הוגן - בית קפה המשפר את תנאי העסקתם של מגדלי קפה במדינות מתפתחות (להלן קפה סחר הוגן). בית הקפה סחר הוגן נועד ליצור הבחנה בין סוגים שונים של ערך חברתי המספקים מענה לאוכלוסיות נוספות, ולאפשר השוואה של תפיסות המשיבים כלפי מטרה חברתית אלטרנטיבית, אשר אינה קשורה באנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית. בנוסף הוצג בית קפה "רגיל" בפריסה ארצית שאינו מספק ערך חברתי. בית קפה זה שימש כנקודת ייחוס, והפער הנתפס בינו לבין בתי הקפה החברתיים, מאפשר ללמוד על תפיסת הערך החברתי מנקודת מבטם של הלקוחות. לאחר התיאור הופיעה רשימת התכונות החברתיות והעסקיות שגובשה בשלב המקדים, והמשיבים התבקשו לציין את המידה בה כל אחת מהתכונות מאפיינת לתפיסתם את בית הקפה (ראו נספח). בית הקפה בפריסה ארצית שאינו מספק ערך חברתי הופיע ראשון, ושאר בתי הקפה הוצגו אחריו בסדר רנדומלי. כדי שנוכל לבחון האם ערך חברתי הוא תכונה נוספת של המוצר, המנבאת באופן מובהק ערך ללקוח, נבדקו במסגרת השאלון תפיסות המשיבים לגבי מגוון התכונות של בתי הקפה.... ולאחר מכן נבחנו העדפתם ובחירתם של המשיבים מבין ארבעת בתי הקפה, והמחיר שמשיבים מוכנים לשלם עבור סוגים שונים של ערך חברתי.
6	סוג סולם המדידה	יש סולמות מדידה מסוגים שונים, בהתאם לשאלות.
7	סוג הפריטים בכלי	סוגים שונים, ליקרט, שאלות פתוחות ושאלות של ציון מחיר.
8	אורך הכלי	החלק השלישי/סופי של השאלון כלל כ- 22 שאלות/היגדים. (מצ"ב בהמשך).

9	תקיפות ומהימנות	על מנת לתקף את כלי המחקר ולפתח מודל שיבחן על מדגם ישראלי, בשלב ראשון הועבר השאלון בקרב 232 משיבים אמריקאים (51% נשים), בטווח הגילאים 18-71 (Mage=35.22, SD=12.27) אשר נאספו באמצעות פאנל הסקרים Prolific Academic. לאחר שזוהה ותוקף מודל, נאסף מדגם של 144 משיבים ישראליים (45% נשים), בטווח הגילאים 19-73 (Mage=43.4, SD=13.2) אשר נאספו באמצעות פאנל המשיבים Panel 4 All.
---	-----------------	--

רשימת מחקרי קרן שלם אשר עשו שימוש בכלי:

מק"ט	שם המחקר
מק"ט 890-180-2019	לונגרט עודד (2022). הקשר בין סוגי ערך חברתי לבין תפיסות לקוחות כלפי עסקים חברתיים לשילוב תעסוקתי של אנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית. אוניברסיטת בן גוריון.

מיקום במאגר כלי המחקר של הקרן

כלי מחקר < עמדות חברתיות כלפי מש"ה ושילוב בקהילה < עמדות חברתיות כלפי מוגבלויות

כלי מחקר < עמדות חברתיות כלפי מש"ה ושילוב בקהילה < שילוב בקהילה

[למחקר המלא באתר הקרן](#) 🌀

[למאגר המחקרים של קרן שלם](#) 🌀

[למאגר כלי המחקר באתר קרן שלם](#) 🌀

סקר לקוחות לגבי "בתי קפה חברתיים" (החלק של עמדות, העדפה, בחירה ומחיר)

חלק א – עמדות כלפי בתי קפה

השאלות הבאות מטרתן לבחון עמדות והשקפות צרכנים כלפי ארבעה בתי קפה: קפה איריס, קפה בתיא, קפה גאולה וקפה דליה.

בתי הקפה שונים זה מזה:

קפה איריס – רשת בתי קפה בפריסה ארצית

קפה בתיא – בית קפה התורם 5% מהכנסותיו להוסטל לאנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית

קפה גאולה – בית קפה המכשיר ומעסיק אנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית

קפה דליה – בית קפה החתום על אמנת סחר הוגן לתנאי העסקתם של מגדלים במדינות מתפתחות

אנו מניחים שאינך מכיר את בתי הקפה, ומבקשים כי תבססו את הערכתך על התיאור הקצר שיוצג בתחילת כל שאלה, והכרות מוקדמת, אם קיימת, עם בתי קפה דומים.

השאלון בנוי כך שלא קיימות תשובות נכונות או שגויות, וכל תשובה משקפת למעשה את ייחודך. על כן, השב. על פי עמדותיך ומידע שנכון לגביך.

הנח. כי כל בתי הקפה המצוינים מטה נמצאים באותו מרחק ממקום מגוריך. במידה ואינך שותה קפה, בשאלות העוסקות בקפה תוכל להתייחס לתחליף על פי בחירתך, כגון תה או מיץ סחוט טרי.

קפה איריס

בשכונת מגורין פתחו סניף של קפה איריס. קפה איריס פועל כחלק מרשת בתי קפה בפריסה ארצית. לרשת בית הקפה מספר סניפים, המציעים קפה, ארוחות בוקר ומגוון מנות, הפרוסים בכל רחבי הארץ-מצפון ועד דרום.

בית הקפה מעסיק 15 עובדים בכל סניף, העובדים במשמרות בין השעות 8:00-20:00.

לאור תיאור קצר זה של בית הקפה, עד כמה כל תכונה מהתכונות הבאות משקפת את קפה איריס לתפיסתך (1- מידה מעטה, 7- מידה רבה):

מידה רבה	6	5	4	3	2	1. מידה מעטה	
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	איכות הרכיבים
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	מחיר הקפה
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	מחיר ארוחת הבוקר
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	טעם הקפה
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	טעם המנות
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	ניקיון בית הקפה
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	אווירה בבית הקפה
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	אדיבות המלצרים
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	מהירות השירות
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	מגוון המנות
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	בית הקפה יוצר שינוי חברתי
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	מוניטין בית הקפה
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	הזדהות עם ערכי בית הקפה
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	מסרת בית הקפה
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	מקצועיות הניהול
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	ציון כולל להעדפתך את קפה איריס

מהו המחיר המירבי אותו היית מוכנה לשלם עבור כוס קפה הפוך קטן 330 מ"ל בישיבה במקום בקפה איריס? (ניתן להשתמש בנקודה עשרונית לציון מספר שאינו שלם, לדוגמה 10.5 ש"ח)

שקלים

ארוחת הבוקר כוללת חביתה, סלט, משקה חם או קר ושלושה מסבלים לבחירתך. מהו המחיר המירבי אותו היית מוכנה לשלם עבור ארוחת בוקר בישיבה במקום בקפה איריס? (ניתן להשתמש בנקודה עשרונית לציון מספר שאינו שלם, לדוגמה 10.5 ש"ח)

שקלים

באיזו מידה תרצה להגיע לבקר בקפה איריס?

מדידה-1 מעטה	2	3	4	5	6	7-מידה רבה
-----------------	---	---	---	---	---	---------------

באיזו מידה תמליצי על קפה איריס לחברך?

מדידה-1 מעטה	2	3	4	5	6	7-מידה רבה
-----------------	---	---	---	---	---	---------------

באיזו מידה הרכישה בקפה איריס יגרום לך להרגשה טובה?

מדידה-1 מעטה	2	3	4	5	6	7-מידה רבה
-----------------	---	---	---	---	---	---------------

האם אתה מכירה בית קפה דומה לקפה איריס?

כן
לא